

Niedersächsische
Landeswahlleiterin

Finnisch

Alasaksin osavaltion vaalijohtajan tiedotuksia

Alasaksin kunnallisvaalijärjestelmän pääpiirteet

Alasaksin kunnallisvaalijärjestelmän pääpiirteet

Alasaksissa valitaan joka viides vuosi enemmän kuin kaksituhatta valtuutettua kunnallisia edustuksia varten (aluekokouksia, piirivaltuustoja, kaupunginvaltuustoja, kunnanvaltuustoja, kuntainliittojen valtuustoja, kaupunkien piirivaltuustoja ja paikallisvaltuustoja varten). Piirikuntaan kuulumattomissa kaupungeissa valitaan vain kaupunginvaltuusto. Kunnissa, joissa on taajamia tai kaupunginosia, valitaan lisäksi paikallisvaltuustojen tai kaupunkien piirivaltuustojen jäsenet. Joissakin kunnissa äänestäjiä kehoitetaan samanaikaisesti valitsemaan suoraan ylimmät hallintoviranhaltijat, ts. päätoimiset maakuntaneuvokset ja pormestarit.

Piiriin kuuluvissa kunnissa pidetään enintään viidet eri vaalit:

- Kuntainliittojen jäsenkunnissa pidetään piirivaalit, kuntainliiton valtuuston, kunnanvaltuuston sekä kuntainliiton pormestarin ja maakuntaneuvoksen vaalit;
- Yhtenäisissä kunnissa pidetään piirivaalit, kunnanvaltuuston sekä pormestarin ja maakuntaneuvoksen vaalit ja mahdollisesti myös paikallisvaltuuston vaalit.

Kuka saa äänestää?

Äänioikeutettuja (niin sanotun aktiivisen äänioikeuden omaavia) ovat saksalaiset tai jonkin muun Euroopan unionin jäsenmaan kansalaiset, jos he ovat vaalipäivänä täyttäneet 16 ikävuotta ja

- jos heidän asuinpaikkansa on ollut vähintään kolme kuukautta siinä vaalipiirissä, missä he aikovat äänestää (esim. maalaispiirissä piirivaltuuston vaaleja varten),
- joilta ei oikeuden päätöksen perusteella ole evätty äänestysoikeutta, ja
- jotka on merkitty vaaliluetteloon, tai joilla on hallussaan ennakoäänestyslippu.

Vaaliluetteloa pitävät yllä kunnat (kuntainliitot). Äänioikeutetut merkitään vaaliluetteloon yleensä automaattisesti. Tämä tapahtuu tosin vain silloin, jos kunnan asukas ei ole unohtanut ilmoittautua (ajoissa) kunnan kirjoihin!

Ketä voidaan äänestää?

Kunnalliset edustukset

Vaaliehdokkaaksi (niin sanottu passiivinen äänioikeus eli vaalikelpoisuus) voi asettua henkilö,

- joka on vaalipäivänä täyttänyt 18 ikävuotta,
- jonka asuinpaikka on ollut vaalipiirissä vähintään kuusi kuukautta (esim. kunnassa kunnanvaltuuston vaaleissa) ja
- joka on Saksan kansalainen tai jonkin muun Euroopan unionin jäsenmaan kansalainen ja

- jolta ei oikeuden päätöksen perusteella ole evätty vaalikelpoisuutta.

Välittömät vaalit

Vaalikelpoisuus ylimmän hallintovirkailijan virkaan edellyttää, että kyseinen henkilö on vaalipäivänä

- täyttänyt 23, mutta ei vielä 67 ikävuotta,
- Saksan tai jonkin muun Euroopan unionin jäsenmaan kansalainen
- eikä häneltä ole oikeuden päätöksen perusteella evätty vaalikelpoisuutta ja hän takaa noudattavansa perustuslain mukaista vapaamielistä demokraattista perusjärjestystä.

Vaalikelpoisuusedellytykset eivät tässä tapauksessa vaadi, että ehdokas asuu siinä vaalipiirissä, missä hän on asettunut ehdokkaaksi.

Kuka saa laatia ehdokaslistoja?

Ehdokaslistoja saavat esittää poliittiset puolueet, äänioikeutettujen ryhmät (valitsijaryhmät) ja yksittäiset henkilöt. Vaalioikeudelliset määräykset eivät sisällä vaatimuksia valitsijaryhmien päämäärien, niiden organisatorisen muodon, koon ym. suhteen. Tästä johtuen myös äänioikeutettujen satunnaiset ryhmittymät voivat esiintyä valitsijaryhminä ja esittää ehdokaslistoja kunnallisvaaleja varten.

Kuinka vaaliehdokkaaksi päästään?

Henkilö, joka täyttää vaalikelpoisuusedellytykset, voi

- asettautua ehdokkaaksi jonkin poliittisen puolueen listalle (ehdokaslista), jos hän on tämän puolueen jäsen tai puolueeton,
- muodostaa valitsijaryhmän sellaisten kansalaisten kanssa, joilla on samat tai samankaltaiset päämäärät, ja muodostaa näiden kansalaisten kanssa yhteisen listan, tai
- asettua ehdokkaaksi yksin.

Ehdokkaiden ja heidän järjestyksensä määrittämisen poliittisen puolueen tai järjestäytyneen valitsijaryhmän (puolueen kaltainen rakenne, säännöt ja ohjelma) ehdokaslistalla on tapahduttava puolueen tai valitsijaryhmän jäsen- tai edustajakokouksen salaisessa äänestyksessä.

Salaiseen äänestykseen saavat ottaa osaa vain äänioikeutetut saksalaiset ja Euroopan unionin kansalaiset, jotka ovat puolueen jäseniä tai valitsijaryhmän järjestäytyneitä jäseniä. Salainen äänestys on voimassa vain silloin, kun siihen on osallistunut vähintään kolme äänioikeutettua henkilöä.

Valitsijaryhmän perustamiseen rittää yleensä kolme äänioikeutettua henkilöä. Ehdokkaiden asettamisen järjestäytymättömän valitsijaryhmän ehdokaslistalle on tapahduttava valitsijaryhmän äänioikeutettujen kannattajien kokouksessa. Tällaisen kokouksen koollekutsussa ei ole tarpeellista huomioida erityisiä muodollisuuksia. Kaikille valitsijaryhmän äänioikeutetuille kannattajille on kuitenkin annettava mahdollisuus osallistua tähän kokoukseen. Myös tässä pätee, että ehdokkaiden määrääminen ehdokaslistaa varten tapahtuu salaisessa äänestyksessä.

Henkilö, joka haluaa asettua ehdokkaaksi yksin, voi ehdottaa itse itseään.

Puolueet, valitsijaryhmät ja yksin ehdokkaaksi asettuneet henkilöt voivat esittää ehdokaslistansa vain silloin, kun kulloisenkin vaalipiirin äänioikeutettujen tietty lukumäärä kannattaa heitä viralliselle lomakkeelle tehdyllä allekirjoituksellaan (selitys tällä sivulla luvussa "Kuinka äänestys tapahtuu"). Vain henkilö, joka toimii jo vaalipiirin (esim. kunnanvaltuuston) tai Saksan liittopäivien tai Alasaksin osavaltion maapäivien edustajana, vapautetaan tästä velvollisuudesta. Kulloisenkin vaalipiirin asianomaiset vaalijohtajat asettavat nämä viralliset lomakkeet kannatusallekirjoituksia varten käyttöön. Heiltä saa myös lisätietoja, esim. vaadittujen allekirjoitusten lukumääristä.

Edellä mainitut määräykset koskevat vastaavasti jollekin ylemmän hallintoviranhaltijan, ts. pormestarin tai maakuntaneuvoksen vaalin ehdokaslistalle ehdokkaaksi asettumista.

Kuinka äänestys tapahtuu?

Jokainen äänestäjä saa äänestyslipun jokaista äänestystä varten, johon hän osallistuu (esim. yhden äänestyslipun piirivaltuuston ja yhden kunnanvaltuuston vaalia varten, tarvittaessa myös aina yhden maakunnan tai kunnan ylimmän hallintoviranhaltijan vaalia varten).

Edustusten (esim. piirivaltuuston, kunnanvaltuuston) vaaleja varten pätee kolmen äänen äänioikeus, joka sisältää kumuloimis- eli äänien kasaamismahdollisuuden yhdelle ehdokkaalle ja mahdollisuuden äänestää eri puolueiden ehdokkaita. Valitsijat voivat tehdä jokaiseen äänestyslippuun kolme rastiä, toisin kuin liittopäivien ja maapäivien vaaleissa. He voivat antaa kaikki kolme ääntä yhdelle ehdokaslistalle kokonaisuudessaan (kokonaislista) tai vain yhdelle ainoalle ehdokkaalle yhdellä ehdokaslistalla (nk. kumulointi). Äännet voidaan kuitenkin myös jakaa useammille kokonaislistoille ja/tai saman ehdokaslistan tai eri ehdokaslistojen useammalle ehdokkaalle.

Vaalijärjestelmä edellyttää, että kaikki ehdokkaat on merkitty äänestyslippuun. Koska yksi ainoa ehdokaslista koko vaalipiiriä varten (esim. kunta, maalaispiiri) sisältäisi liian suuren määrän ehdokkaita, vaalipiiri jaetaan lähes samankokoisiin äänestysalueisiin, joilla kullakin on erilaiset ehdokaslistat.

Mikäli pormestarin tai maakuntaneuvoksen valinta tapahtuu yhdessä vaalipiirissä, se suoritetaan enemmistövaaliperiaatteen mukaisesti. Äänestäjillä on käytettävissään jokaista välitöntä vaalia varten vain yksi ääni, jonka he voivat antaa merkitsemällä rastin äänestyslippuunsa.

Kuinka äänet lasketaan?

Kunnalliset edustukset

Kunnallisten edustusten paikat jaetaan henkilövalintaan sidotun suhteellisen vaalitapa-periaatteen mukaisesti.

Paikkojen jaossa käytetään englantilaisen Thomas Haren ja saksalaisen matematiikan professorin Horst Niemeyerin mukaan nimitettyä suhteellisuusperiaatetta. Tällöin äänimäärät jaetaan suhteellisesti täytettävien paikkojen määrällä. Edustuksissa jaettavien paikkojen kokonaismäärä kerrotaan ensin yhdelle ehdokaslistalle annetulla äänimäärällä ja jaetaan sitten kokonaisäänimäärällä. Tulokseksi saadaan suhteellisia lukuja. Jokainen ehdokaslistan taustaelin saa ensin niin monta paikkaa kuin sille suhteellisen luvun mukaan kuuluu kokonaisina paikkoina. Jäljelle jääneet paikat annetaan sen jälkeen puolueille, valitsijaryhmille tai yksittäisille ehdokkaille murto-osien suuruusjärjestyksessä. Ehdokkaille osoitetaan paikat puolueiden ja valitsijaryhmien ehdokaslistojen puitteissa osittain henkilövaaliperiaatteen (järjestys henkilökohtaisesti saatujen äänien mukaisesti), osittain listavaaliperiaatteen mukaisesti (järjestys ehdokaslistan nimityksen mukaisesti). Kunnallisvaaleissa ei vaadita vähimmäisääniosuutta jakomenetelmään osallistumista varten ("äänikynnys").

Välittömät vaalit

Pormestarien ja maakuntaneuvosten välittömät vaalit suoritetaan enemmistövaaliperiaatteen mukaisesti.

Valituksi tulee se henkilö, joka on saanut yli puolet annetuista hyväksytyistä äänistä tai joka on ainoan hyväksytyin ehdokaslistan ehdokkaana saanut enemmän kyllä- kuin ei-ääniä.

Jos useammat henkilöt ovat asettuneet ehdokkaiksi, mutta heistä kukaan ei ole saanut tarvittavaa äänimäärää, suoritetaan toisena vaalien jälkeisenä sunnuntaina uusintavaalit kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä. Jos äänimäärä on sama, niin arpa ratkaisee, kuka osallistuu uusintavaaleihin.

Missä äänestys tapahtuu?

Äänestystä varten muodostetaan vaalipiirit. Pienemmät kunnat (enintään 2 500 asukasta) muodostavat vaalipiirin, suuremmat kunnat jaetaan useampiin vaalipiireihin. Kunnat määräävät vaalipiirien lukumäärän, sekä vaalihuoneiston jokaista vaalipiiriä varten.

Vaaliluettelon merkitty henkilö saa automaattisesti ilmoituksen äänioikeudesta. Siihen on merkitty, missä vaalihuoneistossa äänestäjä saa käyttää äänioikeuttaan. Äänioikeutettu, joka ei voi saapua vaalihuoneistoon, tai jota ei ole ilman hänen omaa syytään merkitty vaaliluettelon, voi pyytää ennakoäänestyslipun ja äänestää postiäänestyksellä.

Kuka järjestää vaalit?

Kunnallisvaalien valmistelun ja toteutuksen hoitavat ensisijaisesti vastuussa olevien kuntien vaaliviranomaiset, joiden on suoritettava olennaiset organisatoriset yksittäistehtävät. Näitä ovat esimerkiksi:

- vaaliluettelojen laatiminen ja hoito,
- ilmoituksenteko äänioikeutetuille heidän äänestys-oikeudestaan,
- ennakoäänestyslippujen ja postiäänestysasiakirjojen jakelu,
- äänestyspaikkojen (vaalihuoneistojen) määrääminen ja kalustus,
- vaalijohtokunnan jäsenten virkaankutsuminen ja heidän koulutuksensa,
- äänestyslippujen hankinta,
- yksittäisten vaalipiirien vaalitulosten kokoaminen
- vaaliasiakirjojen säilytys.

Tärkeiden toimenpiteiden ja päätösten teko ei kuitenkaan kuulu hallintoviranomaisille, vaan ne ovat riippumattomien vaalielinten tehtäviä. Näitä ovat maalaispiirien, kuntien ja kuntainliittojen vaalijohtajat, jokaista vaalipiiriä varten (esim. maalaispiiri, kunta) muodostettavat vaalilautakunnat, sekä vaalipäivää varten kutsutut vaalijohtokunnat.

Vaalilautakuntien tehtävänä on ennen kaikkea esitettyjen ehdokaslistojen tarkastus ja hyväksyminen ja lopullisen vaalituloksen toteaminen.

Vaalijohtokunnat ovat vastuussa äänestyksen asianmukaisesta sujumisesta yksittäisten vaalipiirien vaalihuoneistoissa ja vaalituloksen toteamisesta.

Vaalilautakuntien ja vaalijohtokuntien jäsenet kutsutaan virkaansa kulloisenkin vaalipiirin äänioikeutettujen joukosta; he toimivat vapaaehtoisesti kunniavirassa. Jokainen äänioikeutettu on veloitettu ottamaan tämän kunniaviran tehtäväkseen. Koko Alasaksin osavaltiossa tarvitaan kunnallisvaaleja varten noin 66 000 vapaaehtoisesti kunniavirassa toimivaa henkilöä.